

Examenul național de bacalaureat 2022

Proba E. c)

Istorie

Simulare

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

ZADANIE I.

(30 bodov)

Pozorne prečítajte nasledovné zdroje:

A. „Vnútná kríza Uhorska na prelome 13. a 14. storočia bola taká vážna, že kráľovi Karolovi Róbertovi z Anjou (Carol Robert de Anjou) (1308-1342) trvalo viac ako poldruha desaťročia, kým obnovil centrálnu moc nad celým územím kráľovstva. Postupné posilňovanie moci Karola Róberta predstavovalo nebezpečenstvo pre Basaraba (Basarab), ktorý využil vnútorné problémy Uhorska na obsadenie Severínskeho Banátu (Banatul Severinului). Kompromis z roku 1324 nemal dlhé trvanie, a tak sa uhorský kráľ v roku 1330 rozhodol vojensky nakloniť situáciu na územiach na juh od Karpát (Carpați) vo svoj prospech. Výsledok ťaženia je známy: katastrofálna porážka kráľovského vojska pri Posade (Posada) (9.-12. november 1330). [...] Ako aj v iných prípadoch z rumunských dejín, samotná bitka vôbec nerozhodla o osude ťaženia. V čase, keď k nej došlo, pokus kráľa podmaniť Valašsko (Țara Românească) bol už stroskotal, kráľovská armáda ustupovala spred pevnosti Argeș bez vyhliadky na iniciovanie akejkoľvek útočnej akcie [proti Basarabovi] v tom roku, lebo ročné obdobie bolo veľmi pokročilé.”

(B. Murgescu, *Istorie românească-istorie universală (600-1800)*)

B. „Potvrdiac nezávislosť Valašska od uhorskej koruny, víťazstvo pri Posade zásadne zmenilo aj jeho medzinárodné postavenie. Basarab v mimoriadne kritickom okamihu a bez akejkoľvek podpory svojich spojencov úspešne odrazil vpád vedený samotným uhorským kráľom a získal prestížne postavenie na politickej scéne juhovýchodnej Európy. [...] V rokoch 1331-1332 sa valašské vojsko zúčastnilo [...] podporujúc Bulharov, na víťaznej vojne, ktorú títo viedli proti Byzantskej ríši; v tom istom období sa zdá, že Basarab opätovne získal pevnosť Severín (cetatea Severinului). Vojna s Uhorskom, obnovená v roku 1335, prebiehala tentoraz na oveľa širšom fronte, pričom historické pramene zaznamenali ozbrojené potýčky tak v Krajine Bârsei (Țara Bârsei), ako aj v Severíne, pričom táto posledná pevnosť napokon zostala pod nadvládou Valašska. Nová etapa uhorského nátlaku sa uskutočnila v rokoch 1343-1345, po smrti Karola Róberta a korunovácii jeho syna Ľudovíta Veľkého. Basarab I. tentoraz stratil Severín [...]”

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Opierajúc sa o tieto zdroje, odpovedajte na nasledovné požiadavky:

1. Pomenujte bitku z roku 1330, uvedenú v zdroji **A**. **2 body**
2. Vypíšte, zo zdroja **B**, jednu informáciu o akciách z rokov 1335-1345. **2 body**
3. Uveďte rumunský stredoveký štát a jeho vodcu, na ktorého sa vzťahuje tak zdroj **A**, ako aj zdroj **B**. **6 bodov**
4. Napíšte na skúškový hárok písmeno zodpovedajúce zdroju, ktorý tvrdí, že valašské a bulharské vojská sú spojenci. **3 body**
5. Uveďte jeden vzťah príčina-následok, medzi dvoma informáciami zo zdroja **A** a spresnite úlohu každej z nich (*príčina*, respektíve *následok*). **7 bodov**
6. Uveďte dve historické udalosti týkajúce sa centrálnych inštitúcií v rumunskom priestore, ktoré sa udiali v 16. - 18. storočí. **6 bodov**
7. Uveďte jednu podobnosť medzi dvoma lokálnymi autonómiami doloženými v rumunskom priestore v 13. storočí. **4 body**

ZADANIE II.

(30 bodov)

Pozorne prečítajte nasledovný zdroj:

„Medzi zverejnením téz v júli 1971 a pádom komunistického zriadenia v decembri 1989 podstata Ceaușescovho režimu (regimul lui Ceaușescu) zostala rovnaká: neostalinizmus a nacionalizmus, ktorý by podporoval socializmus. Svojim spôsobom tieto charakterizujú aj posledné roky režimu Gheorghiu-Deja (regimul lui Gheorghiu-Dej). [...] Pravdepodobne určujúcou črtou Ceaușescovho režimu bol kult osobnosti [...]. V tlači, v televízii a na verejných zhromaždeniach on bol stredobodom pozornosti [...]. Za podmienok stanovených kultom osobnosti komunistická strana istým spôsobom stratila svoje postavenie faktora zmeny, ktoré mala v prvých dvoch desaťročiach, počas ktorých sa nachádzala pri moci. [...]

Hospodárstvo vykazovalo stále väčšie známky slabosti a aj napriek stálemu výraznému rastu sa počnúc rokom 1980 dostalo do kolapsu. [...] Za čias Ceaușesca úsilie o industrializáciu bolo neúprosne a dohnané až do extrému. Podľa neho ťažký priemysel mal mať viacero výhod: mal položiť základy nového komunistického hospodárskeho poriadku, zabezpečiť autonómiu Rumunska vo vzťahoch so Sovietskym zväzom a posilniť medzinárodné postavenie krajiny. Priemysel a jeho rôzne podniky mali preto naďalej prednosť pri prideľovaní kapitálových investícií, často na úkor poľnohospodárstva a iných zdanlivo menej dôležitých odvetví hospodárstva. Aby mohol financovať svoje ambiciózne priemyselné plány, režim sa uchýlil k pôžičkám od iných vlád a medzinárodných finančných inštitúcií, ako je Medzinárodný menový fond [...]. Akčný plán pozostával z využitia zahraničných pôžičiek na vybudovanie nových podnikov a na rozšírenie starších výrobných kapacít, potom z predaja ich výrobkov na medzinárodnom trhu, čo znamenalo v prvom rade Západ, a z použitia ziskov na splácanie úverov. [...]

Systematizácia dediny, o ktorej Ceaușescu roky uvažoval, bola teraz v plnom prúde. Hlavným cieľom bolo nahradiť dediny *agro-technickými centrami* a premeniť vidiecke obyvateľstvo na proletárov.“

(K. Hitchins, *Scurtă istorie a României*)

Opierajúc sa o tento zdroj, odpovedajte na nasledovné požiadavky:

1. Vymenujte politického vodcu uvedeného v danom zdroji. **2 body**
2. Uveďte storočie, na ktoré sa vzťahuje daný zdroj. **2 body**
3. Uveďte politickú praktiku používanú vo vidieckom priestore a jeden jej cieľ, na ktorý sa vzťahuje daný zdroj. **6 bodov**
4. Vypíšte z uvedeného zdroja dve informácie o kulte osobnosti. **6 bodov**
5. Na základe daného zdroja formulujte stanovisko týkajúce sa priemyslu v Rumunsku a podporte ho dvoma informáciami zo zdroja. **10 bodov**
6. Argumentujte za pomoci významnej historickej udalosti tvrdenie, podľa ktorého politický režim nastolený v Rumunsku po „páde komunistického poriadku v decembri 1989“ má demokratický charakter. (Boduje sa opísanie významnej historickej udalosti a používanie spojiviek, ktoré vyjadrujú kauzalitu, ako i závery) **4 body**

ZADANIE III.

(30 bodov)

Vypracujte na približne dvoch stranách esej o vývoji rumunského štátu v období 1801-1930, majúci na zreteli:

- spresnenie politického projektu týkajúceho sa moderného rumunského štátu, vypracovaného v prvej polovici 19. storočia s uvedením jedného jeho ustanovenia;
- uvedenie troch historických udalostí vzťahujúcich sa na moderný rumunský štát, ktoré sa udiali v šiestom-siedmom desaťročí 19. storočia;
- predstavenie historickej udalosti z roku 1918, ktorá prispela k uskutočneniu Veľkého Rumunska (România Mare);
- sformulovanie stanoviska vzťahujúceho sa na demokraciu vo Veľkom Rumunsku v období 1919-1930 a jeho podporenie historickým argumentom.

Poznámka! Boduje sa aj používanie **adekvátneho historického vyjadrovania**, **štruktúra eseje**, zdôraznenie vzťahu **príčina - následok**, vypracovanie **historickej argumentácie** (opísanie jednej významnej historickej udalosti a používanie spojiviek, ktoré vyjadrujú kauzalitu, ako i záver) dodržiavanie **chronologického/logického sledu** historických udalostí a **zaradenie** eseje do spresneného rozsahu dvoch strán.